

Svetový deň včiel

Svetový deň včiel má uhorské korene. Slovenskí včelári hovoria, že pomôcť opelovačom môže úplne každý.

- Slovenský zväz včelárov edukuje deti i mládež o význame opelovačov
- Pomôcť včelám, čmeliakom, či včelám samotárkam vie každý a jednoducho
- Príprava legislatívy zo strany štátu začína spôsobovať včelárom problémy

Svetový deň včiel je neoddeliteľne spojený s históriou Slovenska. Dátum 20. máj určila Organizácia spojených národov (OSN) na základe narodenia Antona Janšu, zakladateľa moderného včelárstva, ktorého Mária Terézia vymenovala za prvého riaditeľa včelárskej školy vo Viedni. Slovenskí včelári tento deň nielen oslavujú, ale tradične upozorňujú aj na riziká, ktoré včely a ďalšie opelovače ohrozujú.

„Slovenský zväz včelárov intenzívne pracuje s deťmi a mládežou, ktoré sú nielen budúcnosťou nás ľudí, ale významne ovplyvnia aj budúcnosť včiel a ďalších opelovačov. V roku 2020 sme o prínose včiel, včelárení a ochrane opelovačov v rámci našich krúžkov vyškolili 500 detí. Do Slovenského zväzu včelárov sme prijali 600 nových členov. Všetci spoločne tak vysvetľujeme, prečo je dôležité chrániť a podporovať včely a ďalšie druhy blanokrídleho hmyzu, ako sú čmele a samotárske včely, ktorých sa v našej prírode vyskytuje niekoľko sto druhov,“ vysvetlil Milan Rusnák, predseda Slovenského zväzu včelárov (SZV). Vedecké štúdie hovoria, že až 75 % druhov plodín a 90 % druhov kvitnúcich rastlín závisí na opelovačoch. Väčšinu opelenia v Európe zabezpečuje domestikovaný druh včely medonosnej.

Včiel a včelstiev na svete značne ubúda, príčinou sú najmä aktivity človeka. Nedostatkom kultúrnej chovaných včelstiev trpia hlavne krajiny Európy. Spôsobuje to nízka rentabilita profesionálnych včelárskych hospodárstiev. Tie ovplyvňujú nízke ceny dovozového medu na globálnom trhu. Ale aj

výrazné medziročné výkyvy v produkcii medu spôsobené zmenami klímy a krajiny. V poslednom rade ovplyvňujú chov včiel zvýšené náklady na obnovu početného stavu včelstiev v súvislosti s ich zvýšenými úhynmi.

„Pandemický rok 2020 bol pre slovenských včelárov mimoriadne náročný. Výrazné poklesy sme zaznamenali u agátových, lipových, kvetových, zmiešaných, ale aj medovicových medov. Celkovo úroda medu dosiahla len tretinu bežného priemerného roku. Počas zimy prišli slovenskí včelári o 20% včelstiev, čo predstavuje približne 60 000 včelích rodín. Komplikácie zaznamenávame aj pri tvorbe legislatívy zo strany štátnych inštitúcií. Pri ich príprave by sme privítali užšie zakomponovanie ľudí s praxou i odbornými znalosťami z radov samotných včelárov. Čoraz častejšie sme totiž svedkami schválených predpisov, ktoré včelárom nepomáhajú, či sú prakticky nerealizovateľné, ba dokonca rozvoju včelárstva na Slovensku začínajú škodiť,“ povedal Milan Rusnák.

Takmer 15 500 včelárov združených v Slovenskom zväze včelárov však aj napriek ťažkostiam bude vykonávať svoje remeslo aj v roku 2021. „Ak chcú Slováci podporiť včely a včelárstvo na Slovensku, najlepší spôsob je kupovať si med priamo od svojho včelára v regióne. Slovenský med patrí medzi najkvalitnejšie na svete. V obchode treba vždy pozerať na pôvod medu na obale a vyhýbať sa všeobecnému označeniu pôvodu „med z EÚ a mimo EÚ“. Na pozore sa treba mať aj pri podozrivo nízkej cene,“ zdôraznil Milan Rusnák.

Ak chcú ľudia pomôcť opelovačom, vedia tak spraviť aj malými opatreniami. „Stačí kúsok trávniku nahradiť zmesou kvitnúcich nektárodajných rastlín, či do kvetináča na balkóne zasadiť medonosnú bylinku napríklad levanduľu, rozmarín, či mätu. Prinesú úžitok v kuchyni a zároveň pomôžu nasýtiť opelovačov v mestskom prostredí. Predstavitelia obcí a miest môžu zasa pomôcť vytváraním kvitnúcich verejných či komunitných záhrad, zelených striech, mestských parkov a lesoparkov,“ hovorí Milan Rusnák.

Svetový deň včiel bol vyhlásený Valným zhromaždením Organizácie spojených národov (OSN) po prvýkrát 20. mája 2018. OSN chce ním zvyšovať povedomie o dôležitosti včiel a iných opeľovačov, ich ohrozeniach i o ich prínose pre udržateľný rozvoj. Dátum 20. máj sa viaže k dátumu narodenia slovinského včelára Antona Janšu, zakladateľa moderného včelárstva, ktorý bol v roku 1770 menovaný Máriou Teréziou, kráľovnou Rakúsko-Uhorskej monarchie za prvého riaditeľa včelárskej školy vo Viedni.

Slovenský zväz včelárov združuje 15 500 členov s 254 000 včelstvami po celom území Slovenska. Pozostáva zo 143 základných organizácií. Okrem organizácie a podpory včelárov zabezpečuje aj vzdelávanie mladých včelárov na Slovensku.